

Sygn. akt IV U 667/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 13 marca 2013 roku nr 570000/2013/03/I-3212710/3/10

w sprawie J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującej się J. B. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lutego 2013 roku na okres lat dwóch;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz K. K. Kancelaria Adwokacka w T. kwotę 60,00 zł (słownie: sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 667/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 6 grudnia 2013 r.

Decyzją z dnia 13 marca 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), odmówił J. B. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia

8 marca 2013 r. stwierdziła, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy.

Odwołanie od tej decyzji wniosła J. B., domagając się jej zmiany i przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołująca podniosła, że występujące u niej schorzenia mają charakter przewlekły, postępujący

i uniemożliwiają jej wykonywanie pracy zarobkowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wskazał, że odwołanie nie wnosi żadnych nowych okoliczności, które miałyby wpływ na zmianę orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołująca J. B., urodzona (...), ma wykształcenie wyższe, z zawodu jest archeologiem. Od

1 września 1987 r. do 31 grudnia 1990 r. pracowała w Zespole (...) w T. (...) w charakterze młodszego dokumentalisty i dokumentalisty, zaś od 1 stycznia 1991 r. do 31 października 1992 r.

w Państwowej Służbie Ochrony Zabytków w T. na stanowisku (...). Praca dokumentalisty była nie tylko pracą w biurze, ale wiązała się

z wyjazdami w teren. Jako dokumentalista odwołująca nanosiła na mapie miejsca, gdzie położone są zabytki, a po dotarciu do nich dokonywała stosownych pomiarów, sporządzała dokumentację fotograficzną i protokół. Takie same czynności odwołująca wykonywała jeżeli przy okazji jakiś budów dochodziło do odkrycia wykopalisk.

Od 31 stycznia 1994 r. ubezpieczona pobierała rentę według III grupy inwalidzkiej, a następnie rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy, która była jej wypłacana do 31 stycznia 2013 r.

W dniu 18 grudnia 2012 r. wystąpiła zaś do organu rentowego z wnioskiem o ponowne przyznanie jej prawa do tego świadczenia.

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 marca 2013 r. (...) Oddział w T. odmówił J. B. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 8 marca 2013 r. stwierdziła, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy.

(okoliczności bezsporne)

Nadto Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Lekarz Orzecznik ZUS w opinii lekarskiej z dnia 31 stycznia 2013 r. stwierdził u wnioskodawczyni:

- cukrzycę insulinozależną typu 1 w okresie dobrego wyrównania,
- polineuropatię nienasiloną.

W konsekwencji, Lekarz Orzecznik ZUS uznał, że odwołująca nie jest niezdolna do pracy.

Na skutek sprzeciwu, sprawa skierowana została do Komisji Lekarskiej ZUS, która w opinii lekarskiej z dnia 8 marca 2013 r. podtrzymała stanowisko wyrażone przez Lekarza Orzecznika.

Orzeczenie to legło u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

dowód:

- orzeczenie Lekarza Orzecznika z dnia 31.01.2013 r.- k. 153v cz. I akt ZUS,
- orzeczenia Komisji Lekarskiej z dnia 08.03.2013 r.- k. 160v cz. I akt ZUS,

W celu stwierdzenia, czy i w jakim stopniu odwołująca jest niezdolna do pracy, czy istniejąca poprzednio częściowa niezdolność do pracy ustala oraz czy nastąpiła poprawa jej stanu zdrowia i na czym polega, jak również kiedy powstała niezdolność do pracy, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza sądowego: lek. med. R. W.- specjalisty z zakresu diabetologii i chorób wewnętrznych.

W pisemnej opinii z dnia 18 września 2013 r. biegły z zakresu diabetologii i chorób wewnętrznych zdiagnozował u odwołującej:

- cukrzycę typu 1 o chwiejnym przebiegu metabolicznym z brakiem odczuwania niedocukrzeń, leczoną w modelu IFIT analogami insuliny,
- zaburzenia pamięci w trakcie diagnostyki,
- podejrzenie zaburzenia funkcji OUN w przebiegu licznych epizodów hipoglikemii,
- niealkoholowe stłuczenie wątroby,
- chorobę zwyrodnieniową stawów, szczególnie odcinka szyjnego kręgosłupa.

W oparciu o przeprowadzone badanie oraz wyniki badań specjalistycznych uznał, że odwołująca jest osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji od 1 lutego 2013 r. na okres dwóch lat.

W uzasadnieniu opinii podał, że cukrzyca typu 1 ma wybitnie chwiejny przebieg. Zakres stwierdzanych w czasie samokontroli glikemii wynosi od poniżej 30 mg% do powyżej 300 mg%, pomimo bardzo dużego zaangażowania w samokontrolę oraz stosowania zasad intensywnej funkcjonalnej insulinoterapii analogami insuliny. Brak jest ponadto odczuwania niedocukrzeń, co w konsekwencji prowadzi do nieoczekiwanych epizodów neuroglikopenii. Przyczyną zarówno braku uświadamiania hipoglikemii, jak i stwierdzanych zaburzeń pamięci są zapewne liczne stany niskich wartości stężenia glukozy w surowicy. Taki przebieg schorzenia w znacznym stopniu upośledza zdolność badanej do pracy w ramach posiadanych kwalifikacji. Warunkiem powrotu odczuwania niedocukrzeń jest unikanie hipoglikemii w dłuższym okresie czasu. U pacjentki rozważane jest zastosowanie leczenia z pomocą osobistej pompy insulinowej z tak zwanym systemem ciągłego monitorowania glikemii (CGMS). Tego typu terapia daje szansę na poprawę funkcji vegetatywnego i ośrodkowego układu nerwowego.

dowód:

- opinia sąдово- lekarska z dnia 18.09.2013 r.- k. 32-34,
- opinia uzupełniająca z dnia 16.11.2013 r.- k. 42,

Sąd w całości podzielił opinię biegłego z zakresu diabetologii i chorób wewnętrznych, uznając, że zawiera ona kompleksową i wyczerpującą ocenę stanu organizmu odwołującej,

a nadto uwzględni wpływ rozpoznanych u niej schorzeń na zdolność do pracy. Sąd uznał, iż charakterystyka schorzeń została przez biegłego oceniona prawidłowo z punktu widzenia zasad logiki, przy wykorzystaniu wiedzy specjalistycznej popartej doświadczeniem osoby sporządzającej opinię. Dlatego też, Sąd podzielił wnioski biegłego odnośnie częściowej okresowej niezdolności badanej do pracy zarobkowej zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Nadto podkreślić należy, że opiniujący w sprawie biegły swoje ustalenia

i wnioski wywiódł po szczegółowej analizie całości dokumentacji medycznej oraz badaniu odwołującej. W opinii zasadniczej z dnia 18 września 2013 r. biegły nie podał co prawda daty początkowej stwierdzonej częściowej niezdolności do pracy, jednak w opinii uzupełniającej

z dnia 16 listopada 2013 r. wyraźnie wskazał, że datą tą jest 1 luty 2013 r.- co czyni wydaną w sprawie opinię pełną i wyczerpującą.

Uwzględniając powyższe, na podstawie opinii biegłego z zakresu diabetologii i chorób wewnętrznych, ocenionej pozytywnie, zgodnie z kryteriami zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków, Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy i w jakim stopniu odwołująca J. B. jest niezdolna do pracy, czy istniejąca poprzednio częściowa niezdolność do pracy ustała, czy nastąpiła poprawa jej stanu zdrowia i na czym polega, jak również kiedy powstała niezdolność do pracy.

Jak wynika z art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Stosownie do treści art. 57 powołanej ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z art. 12 ustawy, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

W myśl ust. 2 powołanego artykułu, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast stosownie do ust. 3, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Równocześnie w myśl art. 13 ustawy, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania tej zdolności uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, jak również możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie możliwość przekwalifikowania zawodowego. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu, trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy.

Jak wynika z wydanej w niniejszej sprawie opinii biegłego z zakresu diabetologii i chorób wewnętrznych, odwołująca z uwagi na cukrzycę typu 1 o chwiejnym przebiegu metabolicznym z brakiem odczuwania niedocukrzeń, leczoną w modelu IFIT analogami insuliny jest osobą częściowo niezdolną do pracy od 1 lutego 2013 r. na okres dwóch lat.

W niniejszej sprawie organ rentowy domagał się co prawda uzupełnienia postępowania dowodowego i dopuszczenia w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej tego samego biegłego celem wypowiedzenia się co do możliwości odzyskania przez wnioskodawczynię zdolności do pracy po ewentualnym przekwalifikowaniu zawodowym do pracy umysłowej, jednak wniosek ten nie zasługiwał na uwzględnienie.

Dla stwierdzenia częściowej niezdolności do pracy (art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS) decydująca jest nie tylko utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu, ale także brak rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (por. wyrok SN z dnia 11.01.2007 r., II UK 156/06, OSNP 2008/3-4/45). Niezdolność do wykonywania pracy dotychczasowej nie jest bowiem wystarczająca do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli wiek, poziom wykształcenia i predyspozycje psychofizyczne usprawiedliwiają rokowanie, że pomimo upośledzenia organizmu możliwe jest podjęcie innej pracy w tym samym zawodzie albo po przekwalifikowaniu zawodowym (por. wyrok SN z dnia 29.06.2005 r., I UK 299/04, OSNP 2006/5-6/93). Przy ocenie zatem niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS,

o niezdolności tej nie decyduje wyłącznie ocena medyczna stwierdzająca występowanie określonych jednostek chorobowych i ich wpływ na funkcjonowanie organizmu człowieka, ponieważ ostateczna ocena, czy ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy musi uwzględniać także inne elementy, w tym zwłaszcza poziom kwalifikacji ubezpieczonego, możliwości zarobkowania w zakresie tych kwalifikacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (por. wyroki SN: z dnia 13 października 2009 r., II UK 106/09, LEX nr 558589, z dnia 8 maja 2008 r., I UK 356/07, OSNP 2009/17-18/238). W wydanej w sprawie opinii brak jest wzmianki o tym, że w przypadku wnioskodawczyni istnieją rokowania co do możliwości odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Biegły wyraźnie podał, że badana utraciła zdolność do wykonywania pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji w rozumieniu przepisów, a zatem opierał się na ustawowej definicji niezdolności do pracy (art. 12 ust. 1 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS) i brał pod uwagę taką możliwość (przekwalifikowania zawodowego) w przypadku opiniowanej. Skoro więc w wydanej opinii nie zaznaczył, że możliwość taka istnieje, brak jest podstaw do kwestionowania wydanej w sprawie opinii i uzupełniania postępowania dowodowego.

Z akt sprawy wynika, że odwołująca ma wykształcenie wyższe i z zawodu jest archeologiem. Od 1 września 1987 r. do 31 grudnia 1990 r. pracowała w Zespole (...) w T.- (...) w charakterze młodszego dokumentalisty i dokumentalisty, zaś od 1 stycznia 1991 r. do 31 października 1992 r. w Państwowej Służbie Ochrony Zabytków w T. na stanowisku (...). W aktach organu rentowego zalegają wywiady zawodowe ubezpieczonej. Pierwszy z nich (druk ZUS N-5) z dnia 30 grudnia 1993 r. dotyczy zatrudnienia

w Państwowej Służbie Ochrony Zabytków w T., gdzie w/w zajmowała stanowisko (...). W druku tym odnotowano, że była to praca umysłowa wymagająca dużej ruchliwości i wyjazdów w teren (k. 9 cz. II akt ZUS). W drugim zaś z dnia 14 stycznia 2013 r. (k. 150 cz. I akt ZUS) potwierdzono kwalifikacje ubezpieczonej, tj. wyższe wykształcenie i wyuczony zawód archeologa. Jako ostatnio wykonywaną pracę wskazano pracę archeologa i konserwatora zabytków- charakteryzując ją jako pracę

z przewagą wysiłku fizycznego, samodzielną, wymagającą szczególnej koncentracji, sprawności obu rąk, wymuszonej pozycji, schylania się, wyjazdów w teren i dobrej ostrości wzroku. Jednocześnie, bezsporne było, że jako dokumentalista w Zespole (...) w T.(...) odwołująca nanosiła na mapie miejsca, gdzie położone są zabytki, a po dotarciu na miejsce dokonywała stosownych pomiarów, sporządzała dokumentację fotograficzną i protokół. Czynności te wykonywała również przy odkrywaniu wykopalisk. Była to praca umysłowa, zarówno biurowa, jak i w terenie.

Przy ustalaniu częściowej niezdolności do pracy ocenia się w pierwszej kolejności stopień utraty zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, przy czym przyjmuje się, że musi to być stopień znaczny, a następnie możliwość wykonywania innej pracy przy uwzględnieniu posiadanych już kwalifikacji zawodowych i w końcu potencjalną możliwość odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Dopiero więc przewidywany brak możliwości odzyskania zdolności do pracy, mimo zmiany zawodu

w ramach posiadanych kwalifikacji lub po przekwalifikowaniu, stanowi podstawę do przyznania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (por. wyrok SN z dnia 25 listopada 1998 r., II UKN 326/98, OSNAPiUS 2000/1/36). Oczywiście jest przy tym, że praca, z której- według rokowania- będzie mogła się utrzymać osoba ze szczególnym naruszeniem sprawności organizmu nie może być

jakąkolwiek prostą pracą, lecz musi być pracą odpowiednią do jej wieku, poziomu wykształcenia i predyspozycji psychofizycznych. Zasadnicze znaczenie ma więc koniunkcja naruszenia sprawności organizmu (element biologiczny) z niezdolnością do pracy oraz niecelowością przekwalifikowania się (element ekonomiczny). W ocenie Sądu, w przypadku odwołującej przekwalifikowanie zawodowe

i tak nie pozwoliłoby jej na odzyskanie zdolności do pracy. Wszak trzeba mieć na uwadze, że ubezpieczona ma wykształcenie wyższe i do tej pory wykonywała tylko pracę umysłową.

W przypadku przekwalifikowania zawodowego mogłaby zatem wykonywać co najwyżej pracę fizyczną. Ta jednak nie byłaby odpowiednia do poziomu jej wykształcenia

i predyspozycji psychofizycznych. Wszelka zatem inna praca niż praca umysłowa byłaby

w wypadku odwołującej pracą poniżej posiadanych przez nią kwalifikacji. W tym miejscu zauważyć jedynie należy, że częściowej niezdolności do pracy, polegającej na utracie

w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, nie wyklucza możliwość podjęcia przez ubezpieczonego pracy niżej kwalifikowanej (por. wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 r., I PK 153/05, OSNAPiUS 2007/1-2/27).

Biegły z zakresu diabetologii i chorób wewnętrznych dokonał zatem prawidłowej oceny stanu zdrowia badanej, biorąc pod uwagę brzmienie art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Skoro więc zaskarżona przez J. B. decyzja (...) Oddział w T.

z dnia 13 marca 2013 r. nie była zasadna, należało uwzględnić jej odwołanie, przyjmując jako podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia art. 57 ust. 1 i art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Tym samym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lutego 2013 r. r. na okres lat dwóch.

O kosztach zastępstwa procesowego odwołującej Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania oraz

§ 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

SSO Natalia Lipińska

(...)

• (...)

• (...)

• (...)

(...)